

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D.
Oglaš: enostopna mm vrsta
krat 50 pare, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
Licejalna knjižnica
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:
Wolfson nica 1A. Telefon 300
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Sklicanje narodne skupščine.

PASIĆ JE HOTEL SKLICATI SKUPŠČINO V SREDO. — VSLED PREKRATKEGA ROKA SE SESTANE SKUPŠČINA ŠELE POZNEJE.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Danes dopoldne je predsednik Pašić pojal predsedniku skupščine dr. Lukiniću pismo, v katerem prosi, da skliče v sredo ob 10. uri predpolodne sejo narodne skupščine. Pismu je bil priložen

tudi ukaz o imenovanju nove vlade. Predsednik dr. Lukinić je Pašiću pismeno odgovoril, da je rok do srede za sklicanje narodne skupščine prekratek, ker do tega časa ne more sezvati vseh poslancev.

Razpustitev narodne skupščine.

KRALJ JE ŽE PODPISAL UKAZ ZA RAZPUSTITEV SKUPŠČINE.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Kot se doznava iz resnih virov, je kralj že podpisal ukaz o razpustitvi narodne skupščine. Ukaz se prečita najbrže dne 20. t. m. predpolodne na poslednjem sešanku stare narodne skupščine.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Danesna »Pravda« poroča, da Pašić se ne namerava razpustiti parlamenta, ker pričakuje, da se muslimani izjavijo za svoj prihod v vlado. Ako muslimani kakor tudi slovenska kmetijska stranka ne bi hotela priti v vlado, mora Pašićeva volilna vlada demisionirati. Temu nasproti povdarja »Tribuna«, da ta informacija »Pravde« ni točna. Njen do-

pisovalec da je v razgovoru z odličnimi radikali dobil vtis, da radikalov ne bo dosti vznemirjalo, ako ne pridejo muslimanski desničarji, oziroma slovenski kmetje v vlado, ker so radikali itak prevzeli vso odgovornost na sebe. Muslimanski desničarji nimajo za seboj dosti zasluge in tudi Slovenska kmetijska stranka izgublja od dne do dne med narodom na ugledu. V ostalem pa so slovenski kmetovalci itak odklonili vabilo, da pridejo v vlado in gre torej le še za muslimanske desničarje, ki se po vsej verjetnosti izjavijo za vstop v vlado.

Demokrati pripravljajo boj proti radikalni vladi.

DEMOKRATSKI KLUB IZDA PROGLAS NA NAROD. — POSLANCI ODIDEJO OSEBNO AGITIRAT PROTI RADIKALOM.

Zagreb, 18. decembra. (Izv.) Demokratski klub je imel v soboto predpolodne in popoldne sejo. Na popoldanski seji je referiral dr. Lukinić o svojih razgovorih na dvoru do onega momenta, ko je bil Pašiću podeljen mandat za sestavo nove vlade. Na popoldanski seji se je razpravljalo o akciji, katero namerava demokratski klub pričeti proti sedanjim čisto radikalni vladi. Sprejet je bil predlog, da se cela akcija prepusti glavnemu izvrševalnemu odboru stranke, ki naj proučuje, s katere strani bi se dal izvršiti najuspešnejši napad na obstoječo vlado. Izvršilni odbor bi nato izbral iz sebe 12 članov, kojih naloga bi bila, da presodi celotno delovanje demokratskega kluba v bivši koalicijski vladi. Ta odbor bi po-

vzel tudi celo akcijo v roke, v prvi agitaciji med narodom. Izda naj se oglas na narod, v katerem bi se povdarjalo dosedanje delo demokratskega kluba in pojasnilo razloge, zakaj je došlo do razpada koalicije. Ta oklic podpisujejo vsi prisotni člani kluba. Na koncu se je bilo sklenjeno, da morajo vsi prisotni poslanci ostati v Beogradu, kamor naj se pozovejo tudi ostali nenavzoči. Da so demokratski levičarji odločeni, da takoj pričnejo z agitacijo proti radikalom med narodom, dokazuje dejstvo, da so večeraj popoldne odpotovali v Kragujevac Ljuba Davidović, Radosavljević, dr. Ribar in dr. Angjelnović, ki bodo na zborovanjih govorili narodu.

Zmaga opozicije nad radikali v fin. odboru.

VOLITEV PREDSEDNIKA IN PODPREDSEDNIKA FIN. ODBORA.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Danes ob polu 17. do polu 18. ure se je vršila v parlamentu seja finančnega odbora pod predsedništvom Sevića (radikal). Na dnevnem redu je bil izbor predsednika in podpredsednika, ker so radikali zahtevali zase mesto podpredsednika. Opozicija se je odstranila v stranske lokale, da sklepa o tem predlogu. Združena opozicija je nato zavrnila predlog radikalov, nakar so sled-

nili (9 po številu) zapustili sejo, dočim je opozicija (18 članov) ostala. Opozicija je nato predložila za prvega podpredsednika člana jugoslovanske stranke, vendar je ta ta predlog odbila. Nato je bil izvoljen za predsednika demokrat dr. Vojta Veljković, za podpredsednika Juro Stajić (zemljoradnik). Ker so radikali zapustili sejo, je vodil isto kot najstarejši član, Franić.

Razprave o morskih ožinah.

RUSKI PROJEKT. — TURSKI PROTIPREDLOG.

Lausanne, 18. decembra. (Izv.) Ruska delegacija je danes popoldne predložila mirovni konferenci projekt pravnika za paroplovbo v morskih ožinah in v Marmarskem morju.

Lausanne, 18. decembra. (Izv.) Lord Curzon je razpravljaj danes z zastopniki sovjetske Rusije Čičerinom o vpra-

šanju morskih ožin, pri čemer si je prizadeval pregovoriti rusko delegacijo, da opusti svojo dosedanje obstrukcije.

Lausanne, 18. decembra. (Izv.) Turkiški odposlaniki so danes predložili podkomisiji za proučevanje narodnih manjšin svoj protipredlog z ozirom na tozadevna izvajanja zaveznikov.

Reorganizacija fašistov.

IZ NAJHUŠIH FAŠISTOV SE SESTAVI »MILICIJA ZA LJUDSKO VARNOST«.

Trst, 18. decembra. (Izv.) Italijanski ministrski predsednik Mussolini je določil, da se fašistovska armada ne razpusti, marveč, da se sestavi iz sedanjih fašistovskih čet milicija za ljudsko varnost. Iz fašistovskih čet se bodo izbrali najbolj zanesljivi ljudje in iz njih sestavila nekaka osebna garda, ki naj bo zaščita fašistovske vlade in Mussolinija

samega. Milicija bo štela stalno 80.000 mož. Po izjavi Mussolinija samega je v Italiji protifašistovska struja še vedno tako močna, da bi utegnili postati nevarna sedanjemu režimu in da je zato potrebna številna in zanesljiva fašistovska milicija. (Ta »milicija« bi se bolje imenovala »milica za ljudsko nevarnost.« Op. ured.)

BIVŠI ČSL. POSLANIK V BEOGRADU. KALINA — UMRL.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Danes je semkaj dospela brzozavka iz Prage, da je tamkaj umrl bivši pooblaščen minister češkoslovaške države na našem dvoru g. Antonin Kalina. V starosti 52 let je podlegel težki operaciji, kateri se je podvrnil v nekem sanatoriju. Posle predstavitelja bratske nam češkoslovaške države na našem dvoru je pokojni Kalina izvrševal izredno gorečnost in vestnost, pa tudi v svojem zasebnem življenju je bil vrlo priljubljen med beograjskim občinstvom. Smrt poslanca Kaline je izzvala povsodi globoko in iskreno obžalovanje.

DELOKROG NOVIH MINISTROV BREZ PORTFELJA.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Nova ministra brez listnice Supilo in dr. Zupanić bosta zaposlena v ministrskem predsedništvu, kjer se jima je pripravila že posebna soba.

ITALIJANSKO »PRIJATELJSTVO«.

Zagreb, 18. decembra. (Izv.) Italijansko poslanstvo na Reki je dobilo nalog od svoje vlade, da ustavi vsako delo naših mestnih oblasti v Sušaku, ako bi se v mestu kaj govorilo ali pisalo proti Italiji. V slučaju, da se naše oblasti temu upro, ima italijansko poslanstvo pooblastilo, da jih iz Sušaka odstrani in prevzame vso upravo mesta v roke italijanske vojske. Mučen vtis je napravila na prebivalstvo Sušaka tudi vest, da namerava italijanska komisija nabaviti za celo leto vnaprej meso za italijanske čete, iz česar se da sklepati, da se Italijani v obče ne mislijo umakniti iz tretje cone.

ITALIJANI ZAVLAČUJEJO IZVEDBO RAPALSKKE POGODBE.

Rim, 18. decembra. (Izv.) List »Messaggero« protestira na podlagi vesti, ki jih je dobil od svojega beograjskega poročevalca, proti nameri jugoslovanske vlade, ki hoče predložiti rapalsko pogodbo tekotom prihodnjega meseca zvezi narodov v registracijo. Jugoslovanska vlada da se je baje izjavila, da s tem svojim postopanjem nikakor ne namerava urigrati v Ženevi izvršitev imenovane pogodbe. Dpisovalec imenovanega lista izraža svojo bojazen, da bi znala registracija rapalske pogodbe od strani zveze narodov pred konečno rešitvijo jadranskega vprašanja izvestnim srbskim politikom služiti kot preteveza, da preprečijo rešitev jadranskega vprašanja potom prijateljskega sporazuma med obema državama.

Borzna poročila.

Curih, 18. decembra. Berlin 0,08, New York 527, London 24,52, Pariz 40,10, Milan 27,10, Praga 15,20, Budimpešta 0,2275, Zagreb 1,35, Bukarešta 3,05, Varšava 0,0325, Dunaj 0,0075, avstrijske krone 0,0076.

Berlin, 18. decembra. Dunaj 8,87, Budimpešta 258, Milan 30,922, Praga 17,256, Pariz 46,633, London 28,426, New York 608,75, Curih 150,710, Beograd 6184.

Praga, 18. decembra. Dunaj 5,15, Berlin 45, Rim 196,75, nemškoavstrijske krone 5, Budimpešta 150, Pariz 279,25, London 196,25, New York 39,80, Curih 608,75, Beograd 37,25.

Dunaj 18. decembra. Devize: Zagreb 174,75—175,25, Beograd 691—701, Berlin 11,65—11,95, Budimpešta 29,20—30, London 325,500—329,100, Milan 3616—3624, Pariz 5344—5366, Praga 1947—1953, Sofija 539,50—540,50, Curih 13,140—13,440. Valute: ameriški dolar 72,290—72,590, bolgarski lev 518—522, nemške marke 11,55—12,55, angleški funti 327,700—328,700, francoski franki 8285—8315, italijanske lire 3582,50—3597,50, jugoslovanski dinarji 688—692, romunski lei 384—386, švicarski franki 13,320—13,380, češkoslovaške krone 19,30—19,40, madžarske krone 28,15—28,35.

Zagreb, 18. decembra. Devize: Dunaj 0,1375—0,1425, Berlin 1,20—0, Bruselj 480—0, Budimpešta 3,50—0, Bukarešta 47—0, Italija 375—379, Kopenhagen 1570—1580, Kristiania 1420—1430, London 346,50—351,50, New York 74,50—75,50, Pariz 537,50—542,50, Praga 228,50—231,50, Sofija 54—56, Švica 1420—1430, Varšava 0,55—0,65. Valute: ameriški dolar 73,50—74,50, avstrijske krone 0,1375—1425, bolgarski lev 0—50, češkoslovaške krone 225,50—228,50, angleški funti 341,50—345,50, francoski franki 532,50—537,50, švicarski franki 1415—0, italijanske lire 371—375, poljske marke 0,54—0.

Minister krajan.

Da se vzdrži kontinuiteta z Avstrijo ne samo v nekdanjih avstro-ogrskih deželah, ampak tudi v celi SHS, smo dobili sedaj tudi ministre krajan »Landsmannminister«, kar bo dalo gotovo pobudo raznim znanstvenikom, da bodo izčrpno in končno veljavno ugotovili ali smo ena država ali ne. To je vse čisto v redu, človek se čudi samo, da je bilo treba toliko dragocenega časa in skoro nepotrebnega filozofiranja, da je postalo to jasno tudi na tej strani Save; na oni strani je bilo namreč že takoj spočetka. Jasno namreč: da rabimo »Landsmannministre«, ker rabimo svoje zastopnike kakor vsak dominijon britskega imperija, kadar jih rabi slučajno Anglija.

In v šilu vsega je tudi, da je postal minister za Slovenijo pravoslavni Slovenec, tako-le »ein deutschgesinnter Slowene«, uradnik in ne od ljudstva izvoljeni zastopnik, ne kak zastopnik kake slovenske stranke, ampak srbske radikalne stranke, — dr. Niks (Miko) Zupanić. Tako je prav!

Zdaj vemo čisto jasno, kar smo prej samo slutili: da je napočil dan Velike Srbije in njenih reprezentantov, ki imajo predvsem to lepo lastnost, da se spominjajo ob pravem času svojih eksponentov »in partibus infidelium«.

Kakšen bo odgovor Slovenije in Hrvatske na to ministrstvo, se da danes težko prerokovati, vendar bo odgovor obenem sodba: ne toliko za Hrvate, ki nastopajo že danes kot celota, ampak za Slovence, ki so rabili toliko časa, da razumejo sedanjo politiko, — če jo sploh tudi danes razumejo. Kajti na to bi bil samo en odgovor: slovenski blok, ki bi z drugimi bloki skupaj tvoril: prečanski blok! S tem bi prišlo do izraza ne samo kulturno, torej človečansko, ampak tudi dnev-

no, a ta čas precej pereče finančialno stališče.

Kaj je mislil in hotel doseči Pašić z ustvaritvijo čisto radikalnega bloka, leži precej na dlan: prvič pomagati svojim kolegom, pristašem in celi stranki za trenutek in drugič tudi za pozneje, ker upa, da bo š tem, če sam izvede volitve on, uničil demokrate. Kakor se bojimo prvega, kar se nam zdi, da bo šlo na stroške vseh davkoplačevalcev, ne samo radikalnih, tako mu glede drugega dela upanja ne maramo delati nobenih prognoz, ker nas stvar nič ne zanima.

Človek bi skoro mislil, da se poslavlja Pašić od politike in da je hotel še enkrat molče zavpiti vsem, na levi in na desni: ljudje, štiri leta ste se goljufali in so goljufali, zato povem končno resnico jaz, Nikola Pašić: ni mogoče drugo življenje med vami vami tremi in ni mogoče uređiti države in jo postaviti na soliden temelj, dokler se ne sporazume te lepo med seboj, da naj upravlja predvsem vsak sam sebe in se ne utika v zadeve svojega brata. Če nam je hotel Nikola Pašić povedati to, hvala mu in upajmo, da bo več slovenski narod razumel ta opomin.

Skoro nehalnežni bi bili, če se ne bi ob koncu spomnili tudi svojega ministra rojaka, drja Nika Zupanića, katerega naslov nosi ta članek, Res, da ni on politik, ampak znanstvenik, antropolog, ki se je gotovo težko odločil, da zamenja svojo študijsko sobico s hrupno dvorano ministrskega sveta. Vendar upamo, da mu bo njegov novi poklic nudil obilo gradiva za antropološke študije in da ne bo, daši pravoslaven, pozabil svoje Bele Krajine, svojih Gribelj in svoje Slovenije, ki ji je postavil nevenljiv spomenik v svoji »Ave Illyria«.

Položaj na Poljskem.

VOJAŠKA DIKTATURA NA POLJSKEM. — STROGE ODREDBE ZA VZDRŽEVANJE MIRU. — OBSEDNO STANJE NAD VARŠAVO. — HIŠNA PREISKAVA PRI ATENTATORJU. — VOLITEV NOVEGA PREDSEDNIKA SE VRŠI V SREDO.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Včerajšnji dan je tukaj potekel v miru. Uradni listi objavljajo odredbo, ki proglašča obsedno stanje nad mestom. Komisar mesta Borzemsky je bil poslan na dopust, njegovo mesto je zavzel Anusz. Policijski ravnatelj Urbanowicz je odstavljen in je njegov naslednik polkovnik Bayer.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Vlada Sikorskega je pričela svoje delovanje z energičnimi ukrepi v svrhu vzdrževanja miru in reda v državi. Tekom današnjega dneva sta bila aretirana dva pobočnika generala Hallera, namreč polkovnik Modelszky in kapitan Malinowicz. Korna poveljnika Krakoma in Psemisla sta bila odstranjena iz svojih mest. Proti nekaterim častnikom armade je uvedena preiskava. Med temi častniki se nahaja tudi svak vodje socialdemokratske stranke Dubanovicz.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Predsednik sejma Rataj je poveril sestavo vlade šefu generalnega štaba, generalu Sikorskemu, ki je intimen prijatelj Pilsudskega.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Sklep ministrskega sveta, da se nad mestom proglasi izjemno stanje, ni povzročil nikakega razburjenja. Na vladnih poslopih vise črne zastave. Včeraj so bi-

la mestna gledališča in vsi zabavni lokali zaprti.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Danes je vojni minister izdal na celo poljsko armado dnevno povelje, v katerem poziva armado, da naj v najtežjih urah poljske republike ostane zvesta svojim tradicijam in da naj izvršuje vestno dano ji nalogo.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Poljski vojni minister je v soglasju z ministrskim svetom imenoval maršala Pilsudskega šefom generalnega štaba.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Včeraj zvečer se je vršila v stanovanju atentatorja Niewiadomskega hišna preiskava. Brat atentatorja in še nekaj drugih oseb je bilo aretiranih.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Kakor poročajo poljski časopisi, so bivšega predsednika njemu blizu stoječe osebe svarile, da naj razstave slik ne obišče in da naj sploh ne hodi na ulice. Pokojni Narutowicz pa je te nasvete kategorično odklonil, češ, da noče biti ujetnik med svojim narodom, kateremu popolnoma zaupa.

Varšava, 18. decembra. (Izv.) Volitev novega predsednika poljske republike se vrši dne 20. decembra opoldne ob 12. uri.

Vprašanje sanacije svetovnega gospodarstva

NADOMESTITEV VERSAILLSKE POGODBE. — UDELEŽEVANJE AMERIKE NA OBNOVI.

London, 18. decembra. (Izv.) Dailly Scach poroča iz Washingtona, da bo predsednik Harding s posredovanjem poslanikov v kratkem predložil dvojne mednarodnih pogodbi, ki imajo namen, deloma versaillsko pogodbo nadomestiti, in ki naj jamči za svetovni mir in za gospodarsko obnovo najbolj zainteresiranih držav. Eno od teh pogodb bi podpisali zavezniki, drugo zavezniki obenem z njihovimi sovražniki izza svetovne vojske, ki so se iste aktivno udeležili.

Pariz, 18. decembra. (Izv.) Kakor poroča Temps, francoska vlada dose-
daj ni dobila nobenega očiščenega poročila o načrtu Zedinjenih držav, da se

aktivno udeleže ureditve evropskih razmer.

Pariz, 18. decembra. (Izv.) Journal de Debats priobčuje telegram iz Washingtona, glasm katerega Amerika še ni podvzela v evropskih zadevah nikah korakov in tozadevno tudi ni podala nikakih izjav. Predvsem povdarja ta brzozavka, da o kakem razgovoru, ki naj bi se bil vršil v Londonu med ameriškim poslanikom Harvayem in francoskim ministrskim predsednikom Poincarejem glede ameriških načrtov, dosedaj ni ničesar znanega. Gotovo pa je, da se ameriški vladni krogi za evropsko finančno vprašanje živo interirajo.

NOVO NASILJE FAŠISTOV V NABREŽINI.

Nabrežina, 18. decembra. (Izv.) Tukaj so včeraj priredili fašisti veliko slavnost. Zbralo se jih je okoli tisoč. Prislihi so tukajšnjega duhovnika Vodopivca, da je blagoslovil njihove prapore. Pri tem so grozili, da ob najmanjšem odporu zažgo župnišče, ubijejo župnika in se znesejo tudi nad ostalim prebivalstvom.

USTANOVITEV MADŽARSKE FAŠISTOVŠKE LIGE.

Budimpešta, 18. decembra. (Izv.) Včeraj se je ta konstituirala madžarska

fašistovska liga pod imenom »Hungaria«. Na tozadevnem zborovanju je govoril poslanec Štefan Friedrich in nekateri njegovih pristašev.

NOVE TOLAŽBE ZA DRŽ. URADNIKE.

Beograd, 18. decembra. (Izv.) Nova vlada namerava tako odrediti, da se državnim uradnikom, dokler se ne reši uradniški zakon, priznajo doklade v velični plače, kar velja že od 1. januarja 1923. Za invalidske podpore namerava najeti vlada večje posojilo pri Narodni banki.

La citta morta.

Trst velja še vedno za — città morta, mrtvo mesto. Tudi v Jugoslaviji so si ljudje veliko preveč belili glave, kaj bi s Trstom, kako strašno da tu vse propada, uboži Tržačanje itd., — namesto da bi se malo intenzivneje brigali za svoje domače prilike in neprilike.

Generalni tajnik Kozuličeve paroplovne družbe (Cosulich) v Trstu, commendatore dr. Moscheni je pa po-niil dopisnika dunajskega novega dnevnika »Der Tag«, da tržaški hud-idi ni tako črn, kakor ga slikajo tisti, katerim je »Der Wunsch Vater der Gedanken«. — Dejal je, da je Hamburg dosegel že dve tretjini predvojnega prometa, Trst pa tudi že — polo-vico. V l. 1921 je došlo v Trst 9869 ladij z okroglo tremi milijoni ton. Leto poprej je došlo skoro tri tisoč ladij manj; število vedno raste. — Izmenja-va blaga pa je bila: 3.760.000 metr. stotov z Avstrijo, 2.690.000 stotov z Jugoslavijo, 1.000.000 stotov s Čehoslovasko, 250.000 stotov z Nem-čijo in 120.000 stotov s Švicco. Posa-mična števila dokazujejo, da je bil z živili in mineralijami še živahnejši pro-met od prejšnjih let pred vojno. Po-sebno važno mesto zavzema les. Trgo-vina s kavo, via Trst, ki je med vojno popolnoma prenehala, je zopet zelo ži-vahna. Avstrija je dobivala preko Tr-sta: žito, sladkor, riž, krompir, vino, kavo, surovine za svojo industrijo, iz-vozila pa je 13.205 vagonov: lesa, pa-pirja, izdelkov iz železa, pohištva, strojev, steklenega in porcelanastega blaga. — Jugoslavija se je že ja-ko živahno udeležila trgovskega pro-meta s Trstom, odkoder je dobivala: kolonialno blago in razna živila, gori-va (petrolej, bencin itd.), surovine in

industrijske izdelke (bombaževine) ter pošiljala tja svoje zemeljske pridelke. — Čehoslovaska je iskala v Trstu juž-ne in levantinske pridelke (tobak, bom-baž, vino, suho sadje, kavo, sočivje), izvozila pa 6708 vagonov: sladkorja, lesa, železnih izdelkov, stekla, porcela-na, papirja, piva, strojev in slada.

Ali so torej res, kakor jako samo-zvestno naglašal commendatore dr. Moscheni, dosegli že polovico pred-vojnega prometa, potem treba priznati, da je to že jako lep uspeh, ki more po-miriti tudi črnogledce o bodočnosti Trsta.

Dr. Moscheni je naglašal s posebnim zadovoljstvom, da zavzema Jugo-slavija tako odlično mesto. Verujemo. Vemo tudi, da bi bil promet lahko še veliko večji, da ne kaže Trst vobče ta-ko neprijazno lice vsemu, kar je slo-vensko, kajti resnica je, da se veliko naročil ni izvršilo ravno vsled napetih razmer med obema državama oziroma njunega prebivalstva.

Od bodočega ravnanja Italije z ju-goslovanskim narodom je zavistno, kak-šne bodo trgovske razmere s Trstom. Mussolini je postal že precej hladen računat, ki dobro ve, da fašistovski navdušenje stane Italijo silno veliko, na zunanje države pa vpliva naravnost uničujoče. Zato je verjetno, da se bo začel laskati, dobrikati, obljubljati. Ali zaupati nikar! Naj v dejanjih dokaže, kar je že doslej obljubil in zatiral. Jugoslavlani v Italiji, ako bodo zado-voljni s svojo usodo, bodo mogli po-stati dober posrednik Italije z vzhod-om, pred vsem z Balkanom. Nezado-voljni Jugoslavlani v Italiji pa narav-nost zapro Italiji vrata na Balkan. To naj si gospod Mussolini zapomni.

A. G.

Slovenske gospodarske razmere.

V. NAŠE ZADRUŽNIŠTVO.

Sijajna organizacija, zlasti izredno visoko stoječe zadrugištvu je sploh najjasnejši zunanji znak visoke kulturne in gospodarske stopnje ter zrelosti slovenskega naroda. Naše zadrugištvu slovenskega naroda. Naše zadrugištvu je staro, lahko bi rekli, da smo si ga ustvarili tekoma ene generacije. Oče našega zadrugištva je predvsem dr. J. E. Krek, ki je baš z zadrugištvom gospodarko osamosvojil naš narod, zlasti našega kmeta, ki je bil do konca preteklega stoletja suženj različnih lokalnih denarnih mogotcev in izkoriščevalcev. Tekom ene generacije je postalo sistematično gojenje zadrugišne ideje naš narod na sigurn in soliden gospodarski temelj in danes tvori zadrugištvu enega najsilnejših stebrov Slovenstva, glede katerega daleko prednjači-mo vsem drugim jugoslovonom, kajti naše zadrugištvu ne obstoji samo na papirju, ampak pomeni eno najvažnejših gibnih v narodu.

Prve oblike naše gospodarske orga-nizacije so se pojavile že v sedemdesetih letih s hranilnicami in posojilnicami, vendar je trajalo dobrih dvajset let, preden so se našle po mnogih ponesre-čenih poizkusih najprimernejše oblike. Od zadnjih let preteklega stoletja dalje je pa zavzela zadrugišna ideja med Slo-venci silen razmah, tako, da smo za-znamovali že l. 1912 skupno 952 sloven-skih zadrug, izmed katerih je bilo leta 1910 nekako 543 hranilnic in posojilnic s 165.000 člani, 56 konsumnih društev s 7000 člani, 274 kmetijskih zadrug s 25.000 člani, 29 obrtnih zadrug s 3000 člani in več produktivnih zadrug naj-različnejših panog.

Tudi zadrugištvu je grupirano pri nas po političnih strankah. Daleko naj-jačjo zadrugišno organizacijo ima »Slov.

ljudska stranka«, kateri na čelu stoji Zadrugišna Zveza» v Ljubljani. Koncem l. 1921 je bilo včlanjenih pri »Zadrugišni zvezi« kreditnih zadrug 262, nabavnih in konsumnih zadrug 78, mlekarstvih 24, kmetijsko strojnih 24, živinorejskih 37, elektro-strojnih 10, stavbenih 7, obrtnih 19, raznih drugih 19. Skupno 480 za-drug.

Pripomniti je pa, da je tu odštetih 148 njenih članic iz Primorske (119) in Koroške (29), ki sta pripadli Italiji, ed-nosno Avstriji. Denarni promet »Za-drugišne Zveze« je znašal l. 1921 skupno 4.616.843 Din, vloge 67.539.977 Din, krediti 28.652.211 Din, čistih dobičkov 1.354.4 Din, rezervni fond pa 86.653 Din. Roko v roki z »Zadrugišno zvezo« delu-je »Gospodarska zveza«, največja in najvažnejša slovenska organizacija sploh, ki ima nalogo preskrbovati včla-njenim zadrugam različne potrebščine in kupovati od njih različne produkte. Doslej ima že organizirane »Gospodarska zveza« v svojem okrilju žitni, kolonijalni, lesni, mlekarstvi, mesni, manu-fakturni, strojni, vinski in kmetijski ode-lek z mnogimi velikimi lastnimi to-varnami, podjetji in napravami. Koncem l. 1921 sta bili včlanjeni pri njej 102 za-drugi. Skupnega blagovnega prometa je imela l. 1921 okroglo 2000 vagonov, denarnega prometa 391.200 Din, čistega dobička pa 44.500 Din. — V svrhu si-stematičnega vodstva kreditnih poslov in smotrene eksploatacije zadrugišnega denarja, ki se steka v obeh teh velikih organizacijah sta ustanovili l. 1920 »Za-drugišno - gospodarsko banko« v Ljub-ljani z akcijskim kapitalom 12.000.000 dinarjev, ki je ustanovila že doslej 6 podružnic. Takoj v drugem poslovnem letu izkazuje že 190 milijonov dinarjev denarnega prometa in 600.000 Din či-

steiga dobička. Vse te tri organizacije tvorijo organizacijo celoto in obetajo še velik razvoj.

Napredne stranke imajo dve zadrugišni zvezi, namreč »Zvezo slovenskih za-drug v Ljubljani« in »Zadrugišno zvezo v Celju«. Prva je imela l. 1920 včlanje-nih 120 zadrug in 20.600.000 Din denar-nega prometa, druga pa 168 zadrug z 63.250.000 Din denarnega prometa, a vsled mirovni pogodbi, ki so nam od-trgale celo tretjino našega narodnega telesa, sta izgubili tudi ti dve več članic (prva 60, druga 36), a pristopilo jih je pa med tem že skoro istotoliko novoos-novanih. Poleg tega ima tudi socialno demokratična stranka svojo zadrugišno zvezo, a število njenih članic je nezna-tno. Slovenci izven Jugoslavije imajo 3 zveze z okroglo 250 zadrugami. Končna bilanca slovenskega zadrugišništva izka-zuje torej danes precej nad 1000 zadrug z okroglo 250.000 člani. Skoro lahko trdimo, da je danes organiziran že do malega vsak slovenski človek v kaki zadrugi.

Važna panoga slovenskega zadrugiš-ništvu so zlasti konsumna društva. Prvo mesto zavzema »Prvo delavsko konsumno društvo« (ustanovljeno od dr. J. Kreka), ki ima danes že 35 pro-dajalnic po vseh važnejših industrijal-nih krajih in 12.000 članov ter sociali-stično »Konsumno društvo za Sloveni-jo«, ki je približno enako močno.

Poleg tega imamo še več nezadrugiš-nih hranilnic in posojilnic, zlasti mest-nih. Največja izmed njih je »Mestna hra-nilnica ljubljanska« (ust. 1899), ki je imela l. 1921 nad 75 milijonov dinarjev vlog.

Moderno gospodarsko življenje je rodilo tudi celo vrsto bank. Od sloven-skih je največja »Ljubljanska kreditna

banka« (ust. 1900) z delniško glavnico 20 milijonov dinarjev in je imela leta 1921 denarnega prometa okroglo 16 mi-liard Din., čistega dobička nad 3 mili-jone dinarjev, podružnic pa 10. Važnej-ši slovenski bančni zavodi so še »Slo-venska eskomptna banka«, Obrtna ban-ka«, Zadrugišna banka«, Kranjska dežel-na banka« itd.; svoje podružnice imajo pa v Sloveniji tudi vse druge važnejše banke naše države ter več inozemskih bank. Solidnost in realnost velike veči-ne naših bank dokazuje zlasti dejstvo da posvečajo svojo pozornost v prvi vrsti ustanavljanju in razširjanju industrijskih podjetij. V tem oziru smo se zadnja leta že močno osvobodili tujega vpliva.

Velik razvoj našega bankarstva je pospeševalo zlasti tudi naše živahno tr-govsko življenje. Naša geografična lega je že od nekdaj povzročevala v naših deželah živahno trgovino, saj so šle pre-ko naše zemlje najvažnejše trgovske ceste iz srednje in severne Evrope v Italijo in k Jadranskemu morju, poleg tega smo pa živahno kupčevali tudi z lastnimi produkti. V novejšem času je cvetela trgovina zlasti v Ljubljani in si-cer zelo solidna trgovina, kar nam naj-bole dokazuje dejstvo, da v Sloveniji ni mogel nikdar uspevati židovski ele-ment in smo Slovenci danes edini slo-vanski narod brez židov. Domača trgo-vina se peča zlasti z poljedelskimi pro-dukti, zunanja trgovina pa eksportira pred vsem les, obrtne in industrijske produkte in živino, importira pa koloni-alno blago, manufakturno, žito in indu-strijske izdelke. Eksport je namenjen na vzhod in na jug, importiramo pa največ od severa, zato so bile naše trgovske zveze že od nekdaj živahne predvsem s češkimi in nemškimi deželami ter z Ita-lijo, Grško in Egiptom.

Protičja in pa z odločitvijo, da zaenkrat ne bo niti za, niti proti ustavi. Pri-znati moramo, da je sporazum s Hr-vati veliko lažji demokratski stranki, ako bi se samo hotela odkrižati po-gubnega vpliva Svetozarja Pribičevića in ako bi Ljuba Davidović prevzel idejno vodstvo splošnega jugoslovans-kega gibanja, torej pokreta za spo-zorazum s Hrvati. Kajti po našem naj-globokejšem prepričanju je gotovo, da bo jugoslovanska država tembolj enot-na in jugoslovanska, čimveč se bo ugo-dilo Hrvatom in Slovencem, ker je treba upoštevati, da so največji plemenski činitelji v naši državi srbski radikali in da je njihov vpliv mogoče streti le z zadovoljivijo Slovencev in Hrvatov. Radikali izbegavajo sporaz-um in če ga že nudijo, ga pojmujejo v taki obliki, da bi bile Hrvatim odvzete njihove historične pokrajine: Bosna in Hercegovina, Dalmacija, Banat bi mor-al brezpogojno podleči edino vplivu srbskega plemena. Lažno je bilo jugo-slovanstvo Svetozarja Pribičevića, ki je istovetil edinstvo države in naroda z vidovdanskim ustavo, medtem ko je pripuslil nemoteno delovanje največje separatistične stranke, ki je ravno ra-dikalna. V skladu z idejami zagreb-skega kongresa zagovarjamo torej stališče, da se mora pokret tega kon-gresa nadaljevati s podvojenimi silami in da demokratska stranka čimprej il-kvidira politiko Svetozarja Pribičevića in krene na pot resničnega jugoslovans-kega in demokratičnega delovanja.

Konsekvenčnost.

»Jutro« je v nedeljo poročalo Slo-vencem, kako sta sedaj Slovenija in Hr-vatska degradirani na navadni koloniji. Tako ostrega izpisa proti državi si do-selej noben opozicijski list še ni do-volil. Edino »Jutro«, kojega patentira-no jugoslovanstvo je znano, si sme do-voliti, da na ta način usmerja javnost proti državi in vladi. Čudno pri tem je, da izhaja ravno od demokratskih mla-dinov, ki so bili doslej najzvestejši za-govorniki radikalne stranke. Radikali so pristali vidovdanske ustave in če pod vlado radikalno demokratske koa-licije Slovenija in Hrvatska po »Jutro-ve« mnenju nista bili koloniji, ne ve-mo, zakaj bi danes morale te pokrajine doživeti tako čudno notranjo transfor-macijo samo radi tega, ker je na vladi radikalna stranka sama. Velikoserbstvo radikalne stranke ne obstoja namreč v njeni želji, biti sama na vladi, marveč v tem, kar je doslej z vidovdanskim ustavo in državni upravi že dosegla. V teh uspehih je velikoserbstvo, tamkaj so ko-lonije, tisti pa, ki so vse to omogočili v dveletni koaliciji, naj sedaj nikar ne govorijo o jugoslovanskih kolonijah. To je zaenkrat še prevelik, preoster opo-zicijski izraz iz ust večerajšnjega vlad-nega človeka. — Mi drugi pa itak vemo že davno, pri čem da smo.

Čedna banka.

V Beogradu se nahaja banka, ki no-si nerodno ime Kolonijalne banke. Svo-je poše opravlja v razkošni palači v središču mesta. Sedaj so prišli na sled pra-čednemu početju tega kapitalizma-nega zavoda. Banka je namreč prijavila davčnemu uradu nepravilne podatke o plačah svojih uradnikov, navajajoč številke, ki so beležile komaj polovico ali tretjino dejanskih plač. Davčnemu uradu so se te številke zdele sumljive, nakar je odredil preiskavo, ki je banko prišla za vrat. Lepo pa je tudi to, da se je banka hotela izmuzniti s tem, da je poslala na davčni urad svojega advo-kata, ki je zahteval od njega, naj ban-ko nikar ne zasleduje, češ da je on na-svetoval banki tako postopanje. Ne ve-mo, kako bo postopalo ministrstvo pro-ti banki in advokatu. Mislimo pa si lah-ko, kaka morala mora vladati med beo-

Nameni radikalne stranke.

Preobrat v notranji politiki je pri-šel tako naglo, da se v prvi osup-ljenosti ni videlo, kaj ga je pripravilo. Po najnovejših vesteh pa sledi, da so radikali s temeljito politično kalkulacijo izvedli obračun s svojim največjim tekmečem, z demokratsko stranko, še preden se je le-ta pripravila na prvi nastop proti radikalni stranki. V no-vem Pašičevem kabinetu se namreč na-haja več ministrov, ki so znani pristaši Stojana Protiča. Tudi se zaznava, da se radikalna stranka zaenkrat ne bo izjavila niti za, niti proti reviziji usta-ve, marveč bo počakala izid novih vo-litev, nakar bo zavzela svoje končno stališče. Stojan Protič je v svojem li-stu izrazil veliko zadoščenje z novo vlado, češ da je sedaj radikalna stran-ka dobila nazaj svobodo kretanja, ki jo je izgubila za časa koalicije z demo-kratki. Iz teh podatkov se da sklepati, da se radikalna stranka približuje na-zorom Stojana Protiča in ni izključe-no, da se približa Hrvatim, ki imajo še vedno odločujočo besedo v strankar-skem dvoboju med radikalno in demo-kratsko stranko. Sedaj gre za to, da se ugotovijo tako radikalni, kakor tudi demokratski pogoji sporazuma s Hr-vati.

Bodoči meseci.

Vtis, ki ga je napravilo v prvem hi-pu samoradikalno ministrstvo, je bil zelo mučen. Znale so velesrbske ten-dence radikalne stranke, zato se je s pojavom novega ministrstva potrdilo mnenje tistih, ki so trdili, da je naša država v pretežni večini srbska in srb-sko upravljana. Tudi koalicija demo-kratov z radikali ni mogla ublažiti iz-razito plemenitega stališča radikalne stranke, kar se je osobito opazalo v tisku radikalne stranke in pa v čudni molčečnosti glede jugoslovanskih pro-

Politične vesti.

blemov sploh. Še nikdar nismo slišali radikalnega ministra, da bi bil o našem narodu in o naši državi govoril z jugo-slovanskim besednjakom. Vedno so naglašali le srbske zasluge za državo in zahtevo brezpogojnega centralizma. S pojavom hrvatskega bloka, oziroma z njega aktivno politiko pa se je situa-cija temeljito izpremenila. Naravno je, da koalicija med radikali in demo-kratki ni mogla in tudi ne bi bila mogla trajati do nedolgodnosti. Obe sta na-večji stranki države in kot taki bistve-no navezani na medsebojni boj. Vsaj tako se je demokratsko stranko poj-movalo pri njeni ustanovitvi. Obratno pa je videla radikalna stranka v demo-kratski svojega najnevarnejšega tek-meca. V strankarskem dvoboju teh dveh velikih strank lahko zavzame hrvatski blok, ako stopi v narodno skupščino, neko odločujočo vlogo. To se je že videlo pri razpletanju sedanje krize in baš ta moment, pri katerem je Nikola Pašić videl možnost zveze de-mokratske stranke s hrvatskim blo-kom, je odločil radikalno stranko, da je zahtevala sestavo čisto homogene, samoradikalne vlade. Sedaj, oziroma v bodočih mesecih gre bistveno zato, ka-ko razmerje bo zavzela tako demo-kratska, kakor tudi radikalna stranka napram težnjam po reviziji ustave, to-rej napram Hrvatim in tudi napram Slovencem. Po najnovejših vesteh ni-kakor ni verjetno, da bi se radikalna stranka hotela izpostaviti s svojimi ve-le-srbskimi tendencami, to se pravi s svojim dosedanjim stališčem proti re-viziji ustave. Kajti v tem slučaju bi morala računati na zvezo demokratov s hrvatskim blokom in torej na volitve, pri katerih bi nastopila velika večina jugoslovanskega prebivalstva z geslom bratskega sporazuma in kjer bi radi-kalna stranka s tem, da je imenovala v novo vlado tudi zastopnike Stojana

Leontij.

Osveta.

I.

Na bregovih in otokih Iztia se še ni razvil zelenje do poletne bujnosti, ko so se približali zadnji dnevi prvega sovjeta v Semipalatinsku. Bilo je to v začetku junija 1918. leta. Od vseh stran se je uporna Sibirija razpršila na posamezne rdeče otroke, ki jim je strah pred smrtjo podaljšal življenje za ne-kaj tednov. Mlada, normandsko-lovska zemlja, skozi katero se je nedavno pre-tila železna žila civilizacije, se je srdi-to otresala njenemu ustroju neodgo-varjajočih okovov, ne glede na to, da politično še nikdar ni živela kot samo-stojen organizem. Krčeviti puls revolu-cije se je pretakal po jeklenih tračnicah in žicah do Daljnega vzhoda in je vzbujal viharje, ki v pragozdih niso vr-šali tako pravilno in izrazito, ker jih ni opazovalo toliko oči, kakor na za-padu, ki so pa bili za posameznike bolj usodopolni, ker so bili manj veza-ni in zato bolj divjaški.

Naenkrat, ko se je najmanj priča-kovalo, je prišel Semipalatins z oblast-jo v položaj takega političnega otoka, ki ga je od vseh strani obdelovalo raz-jarjeno morje bele vstaje. Gostobesed-

ni sovjet je umaknil. V »Domu svobo-de«, v bivši gubernatovski palači, se je začelo nervozno tekanje in uporno-resni, napeto-zamišljeni obrazi funkci-onarjev so služili meščanom za baro-meter pred nevihto. Brzljavna in vsa-ka druga zveza z bližnjimi mesti je bi-la že pretrgana, poštni urad je zasedla rdeča garda. Rastle in širile so se raz-ne vesti in mestnih prebivalcev se je lotila celo neka veselost, ki je odsevala, neprikrita, v očeh uradnika, učete-ljice, natakarike in branjevca. Po uli-cah so nervozno drčali službeni avto-mobili, nestrpno so peketaali konji in večali s tem intenzivnost bazardnega življenja, ki se je pripravljalo na pre-vrat, ko na velikonočne praznike.

Sicer pa je tiste dni, ko smo bili od-rezani od vsega sveta, ostalo na videz vse pri starem. Okrog konsumnih tr-govin so se vili večni »repi«, na po-brežju so zidali naprej novo kopališče in tudi z vodovodom v kozaškem delu niso prenehali. Po ulicah so se veselo podili otroci, v uradih je šumel papir in gospodične so brezskrbno koketira-le s souradniki. Kot poprej sta oba ki-nematografa vsak drugi dan menjavala svoj spored in kakor da bi se bil že pred sto leti na večno in neoprovzhe-no vsidral komunizem po vsem svetu je »komkin«, komisar kinematografov,

Schulmeister vsak večer kontroliral obe blagajni. Poznalo ga je celo mesto zaradi ogromne rasti, angleškega ra-glana in preširoke športne čepice. Bre-govi in otoki Iztia se tudi niso vzne-mirjali nad kočljivim položajem mesta in so nadaljevali z rednim praznova-njem svojih treh tedenskih praznikov, muslimanskega petka, judovske sobote in pravoslavne nedelje. Vse te dni je mrgolelo praznično-veselo, pisano občinstvo okrog samovarov in mirno piknikovalo na čistem pomladanskem zraku. V Aleksandrovske parku je vsak večer igrala godba in igrala je ta-to veselo, da je preigrala tudi prevrat in je nova oblast pod njenimi zvoki za-vzemala vse ulice.

Le letaki s telegrami so postajali čedalje bolj zaupni in obenem bojevit. Vsak dan so se razglašale nove zma-ga-e in ožji premer Semepalatinsk okle-pajočega krozaškega kroga. Na severu se je vzdignil Pavlodar, z juga je pre-teče zagrnel Ust-Kamenogorsk, zapa-dne Karkaralinske puščave so bile brez pomena, s severo-vzhoda pa je Novo-Nikolajevsk že zaviljel meč, da zada našemu sovjetu smrtni udarec. Le Bar-naul pod njim se je držal do skrajnosti in ko je padel še ta, so se vsi ostanki rdečih sil koncentrirali južno od njega pri Rubcovki, kamor so nekega lepega

popoldneva že prej pripravljene loko-motive, ko je mirno igrala godba v par-ku in smo se Semipalatinci veselo ko-pali v Irlišu in uživali blagodejno soln-čno toploto, ki je žarela od minaretov, od streh, od zidov in pobrežnih kam-nov in tonila v zelenju otokov, tekoma dveh ur odpeljale ves oblastveni per-sonal in garnizijo tako hitro, da so na čuden način na trgu obležale hlače ko-misarja, še nove in splošno znane, in postale prva trofeje ulice.

Kar naenkrat, kot prvi val orkana s turkestarskih puščav, je završala po mestu vest o izpremembi oblasti. Res, da so prejšnjo noč neprestano lajale sovjetske strojnice v stepto, ampak ta-ko mirnega, neromantičnega prehoda oblasti ni nihče pričakoval. Prvi hip so bili vsi nekako užaljeni. Samo to in no-benih ostrejših občutkov! Pa takoj so si dali duška v entuzijastičnih krikih »ura« in tatarsko-rusko mesto Semipalatinsk je s podvojenim silo triumfiralo. Vzradostila se je gimnazistka, pred oč-mi so se ji zalesketale zlate epotele in boljše manire; razveselil se je branje-vec, urednik, intelektualce. Trgovci so bili pripravljani slediti primeru slavnega Mimina in celo delavci in pristaniški nosač so zagoreli v nadi na »svetlo« bodočnost. In kakor da bi se pomenko-vali o ravnokar prestanem malem, ne-

omejenem in smešnem strahu ponoči, so si meščani z viharnimi gestami pri-povedovali, kako spešno so zdrčali ko-misarji na kolodvor in celo pozabili za-preti vrata sovjeta, ki je zijal na Vladi-mirski z nastežaj odprtimi vratmi, za-puščen, presenečen.

Patrude, ki so jih naknadno, ko so si pomagali od presenečenja, sestavili kozaki in ki so previdno prodirale pro-ti sredini mesta, so žele povsod burne ovacije. Vse mesto je zletelo na ceste, vsa okna so se odprla. Dame so gle-dale na kozake skozi zlate lornjone, gospodične so jim navdušeno mahale z belimi robci. Kar je bilo mladine, si je privezala bele robce okrog rokava in hitela na Znamenjski trg, kjer so razdajali orožje vsakomur, ki ga je ho-tel. Razdajo je kontroliralo narodno navdušenje in edinodušje. Kmalu je bil sestavljen vojni štab s polno vojno in civilno oblastjo in še isti večer so za-pestreli po vogalih plakati s prvim uka-zom. In ko so Semipalatinci prebrali prvo njegovo točko, da se lastnina ob-javlja za sveto in nedotakljivo, so se prekržali ali pa zaklicali »ura« in se pomirili z zavestjo, da se je vrnilo v mesto spet tradicionalno, blagoslov-ljeno življenje pradedov. O boljše-vikih so živeli le še anekdote.

(Dalle pril.)

Dnevne vesti.

== Vloge na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski. Kakor se nam poroča, je ministarstvo trgovine in industrije dovolilo Mestni hranilnici ljubljanski, da sme poleg hranilnih vlog sprejemati tudi vloge na tekoči račun. Glej inserat v nedeljski šte. našega lista!

— Nj. Vel. kralj Aleksander je naklonil sobojevniku pokoj. kralja Petra I. Osvoboditelja, g. Viktorju Merlaku kot božično darilo 1000 dinarjev.

— Razglas o nevročljivih pošilkah za mesec oktober 1922. To dni je prišel na poštne urade za mesec oktober 1922 seznam nevročljivih pošilk, ki leže v shranjevalnem uradu poštne direkcije v Ljubljani. Omenjeni seznam je pribit občinstvu v pogled v prostoru za stranke v slednjem poštnem uradu. Naslovniki oziroma pošiljatelji v seznamu navedenih pošilk morajo v teku enega leta pošiljke dvigniti, drugače bo poštna uprava te pošiljke prodala na javni dražbi, če so brez vrednosti, pa uničila. Toliko občinstvu v blagohotno obvestilo.

— Himen. V Galiciji pri Sv. Jakobu se je poročila gđ. Kati Krempuš iz ugledne rodbine Krempušev z g. Križan. Mlademu paru iskrene čestitke!

— Diskusija o načrtu kazenskega zakonika. To sredo, dne 20. decembra bo predaval na sestanku društva „Pravnik“ gospod dvorni svetnik dr. Milan Škerlj: »Načrt kazenskega zakonika in prometno pravo«. Diskusija se vrši, kakor običajno ob pol 5. uri popoldne v pravosodni palači št. 79.

— Paketi za Zedinjene ameriške države. Paketi, ki so naslovljeni v razne kraje Zedinjenih držav, se pošiljajo zazdaj samo preko Avstrije in Švice in sicer s posredovanjem družbe „Messagerie Anglo - Suisse“. Ta družba pa odpravlja samo take pakete, ki gredo v New York in ostale kraje kontinenta, ne pa tistih, kateri so namenjeni na ameriške otoke ali v kolonije, katere niso na kontinentu.

— Pogreša se 44 letni Kovačič Franc rojen v Litiji. Dne 14. t. m. je odšel od svojega svaka Alojzija Bizjaka v Mostar pri Radovljici proti Ljubljani, da bi si preskrbel potne liste za v Švico, pa se ni več vrnil. Domneva se, da se mu je pripetila kakšna nesreča, ali pa, da je bil kam izvaljen, ker je posedoval več denarja. Njegova slika se nahaja v kriminalni razvidnici polic. direkcije v Ljubljani.

— Polovico telefa je neki poželjivec mesa ukradel hotelirju g. Juvaniču v Zidanem mostu.

— Mrtvo dete v gozdu. V gozdu blizu Zagorja so našli mrtvo dete moškega spola. Orožništvo je ugotovilo, da je mati mrtvega deteta neka Marija Judež iz Potoške vasi. Ženska trdi, da je bilo dete mrtvo rojeno.

— Radi ene deklice dvoje umorov. Pred nekaj dnevi so v Osijeku, v gostilni »Pluma« uprizorili vojaki radi neke deklice pretep, ki se je končal tako, da je bil eden ustrelen, drugemu so preklali glavo, tretji pa je obležal težko ranjen.

— Petroleje je kradel neki svetilničar južne železnice. Ko so ga zasačili, je odkrito priznal, da ga je preje že večkrat »sunil« po nekaj steklenice.

— Tatvina obleke. Posestniku Ignaciju Bervariju v Hrašniku je neznan tat pokradel za 20.000 kron obleke.

— Ponesrečena vajenca. Pri tvrdki Vojnovič na Viču sta dva vajenca poskušala raztopiti neko svinčeno, z žvoplom napolnjeno cev. Cev pa je nena doma eksplodirala pri čemer sta bila vajenca poškodovana na obeh. Oba sta morala v bolnico.

— Nesrečen padec. Na Vrhniki je neki Franc Jelovšek tako močno pahnul posestnikovega sina Toneta Kuclerja, da je ta padel in si zlomil desno roko.

— Umrla je v Veliki Pirešnici ga. Uršulina Pokan. Bila je znana ljubiteljica sporta in vrila narodnjakinja. Blag ji spomin.

— Smrtna kosa. V Podzemlju je pretečeno umrl v pokopini nadučitelj g. Rihard Megušar. Pogreb je bil včeraj. Naj počiva v miru!

Ljubljana.

== Oddaja mestnih voženj. Radi oddaje voženj za mestno plinaro v času od 1. januarja do 31. decembra 1923 vršila se bo dne 27. decembra t. l. ob 10. uri popoldne v pisarni ravateljstva mestne plinarne na Reslji cesti javna pismena ponudbena razprava. Kolekovane in z vadijem 4000 K opremljene ponudbe, v katerih je navesti za imenovane prevzeme voženj enotne cene v številkah in v besedah, izročiti je zapечатene do navedenega roka v gori omenjenem ravateljstvu, kjer so tudi dražbeni pogoji ob navedenih urah razgrnjeni vsakemu reflektantu na vpo-gled. Na ponudbe, katere ne bodo povsem ustrezale družbenemu razpisu in dotičnim pogojem, potem take, ki bi se pogojno glasile in končno na one, katere bi se vložile prekasno, se ne bo oziralo. Izrecno se določa, da si mestni magistrat pridržuje neomejeno

pravico, razpisane vožnje po svojem prevdaru oddati drugemu, najnižjemu ponudniku.

== Požari v dimnikih. V zimskem času, ko se jako veliko kuri, in ker so dimne cevi napolnjene s sajam, se te mnogokrat vžgo in tako nastanejo požari, ki sami na sebi niso tako nevarni, vendar zahtevajo opreznosti, ker nastanejo navadno po požarih v dimnikih podstrešni, stišni ali pa sobni požari. Vsaj en meter okoli dimnika se ne sme nahajati v podstrešju noben gorljiv predmet. Dimnik mora imeti povsod ognjavarne vrata, ki morajo biti vedno zaprta. — Mestni magistrat opozarja hišne posestnike, da mora ineti vsak dimnikarsko knjižico, v katero mora dimnikar natančno vpisati datum, kdaj je snalil dimnike. (Knjižice se dobe pri dimnikarski zadrugi). Mestni magistrat bo po organih mestnega gasilskega urada natančno kontroliral snaljenje dimnikov ter bo kaznoval vse prestopke, rajši jih zagreše dimnikarji ali pa hišni gospodarji. Istotako morajo vsi dimnikarji naznaniti mestnemu gasilskemu uradu vse nedostanke, ki jih opazijo, kadar izvršujejo svoj posel. V slučaju, da gori dimnik, naj se pokliče vedno le rajonskega dimnikarja in ne gasilcev. V hujšem slučaju, če ima dimnik razpoke ali pa če so slaba dimna vrata, da uhajajo plameni v podstrešje ter je nevarnost, da se vžgo razni predmeti, ki so v bližini dimnika, je pa klicati gasilce, da preprečijo razvoj požara. Mestni magistrat. Dvomimo, da bo to v korist varnosti, kajti dimnikar običajno ne čaka doma, ampak gre za svojim poslom. V največjih slučajih se ga bo našlo prekasno, ali pa sploh ne. Op. ured.

== Dva požara v Ljubljani. V soboto zvečer je izbruhnil, kakor smo že poročali, požar v podstrešju hiše čelvarja Petkovskega na Ižanski cesti št. 24. Brezdvomno bi bila hiša pogorela do tal, da ni ob pravem času prihitelo gasilsko društvo, ki je ogenj omejilo v toliko, da je pogorelo samo podstrešje spodnji prostori pa so ostali nepoškodovani. Vkljub etmu pa je škoda precej velika, ker je zgorela vsa kрма. — V nedeljo zvečer pa je začelo goriti v dvornici hiše št. 11 v Kapiteljski ulici Ker je bil ogenj pravočasno udušen, ni posebne škode.

== G. Rado Železnik, igralec dramskega gledališča, je obel in bo moral na dopust.

== »Za praznike mora biti pečenka«, si je mislil neki neznan uzmovič in je iz dvorišča šte. 46 na Sv. Petra cesti ukradel sivočrno purana, vrednega 450 kron.

== Aretiran je bil dne 16. t. m. 60-letni Karel Nekerman, rodom ljubljčan, ker se je našlo pri njem več kosov perila, sumljivega izvora. Nekerman je končno priznal, da je perilo res ukradel in sicer nekeje v Ljubljani, ko se je isto sušilo. Kdor bi torej pogrešal kaj perila, naj se zgasi na policijski direkciji.

== Vlom in tatvina obleke. V času od 14. na 15. t. m. je bilo vlomljeno v potni kovček Svecin Olge v Šolskem dvorcu št. 2, ki je bil shranjen v podstrešju te hiše ter pokradeno mnogo moške in ženske obleke, čevljev, velika plišasta rudeča odeja, pištola, samokres in še več drugih stvari. Skupna škoda ukradenih stvari znaša čez 100.000 kron.

== Pobeg. Kus Matija, 17 let stari mesarski vajenec, rojen na Igu in istotam pristojen, je pobegnil od svojega gospodarja Alojzija Brečeljnika v Sp. Šiški in odšel neznan kam.

== Indijski grobni spomenik, II. del v Kino Tivoli. Irena išče klub dani besedi svojega zaročenca arhitekta Rowlanda ter zaide pri tem v ograjeno dvorišče, kjer ima knez tigre. Ramigani jo reši s svojo skrivnostno sugestivno močjo gotove smrti. Rowland, ki je opazil oddaleč svojo zaročenko, hiti za njo in nalez po nesreči gobavost. Rešiti ga more samo Irena, ako žrtvuje — sebe. Soglasna sodba vseh obiskovalcev je, da je tonajlepši film v letošnji sezoni.

Maribor.

== Mezdno gibanje odvetniških in notarskih uradnikov. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za obseg SHS s sedežem v Mariboru je na občnem zboru dne 10. decembra 1922 ob veliki udeležbi soglasno sklenilo, da se imajo z ozirom na veljavnost novih tarifov plače uradništvu zvišati za 100 odstot. Ker so nekateri šefi s 30. novembrom 1922 svojemu uradništvu že izplačali 50 odstot. poviška, se je sklenilo, da naj tudi ostali šefi sledijo temu zgledu ter o Božiču 1922 izplačajo uradništvu še primanjkuje do 50 odstot. poviška. Od Novega leta 1923 naprej izplačuje se 100 odstot. povišek onih plač oziroma službenih prejemkov, katere je uradništvo dobivalo izplačane zadnjič pred veljavnostjo novih tarifov t. j. dne 1. oktobra 1922. Uradništvo je prepričano, da bodo vsi gđ. šefi ta pravični sklep brez nadaljnjega pogajanja in

mučnega dokazovanja sprejeli in odobrili, ker leži itak na dani opravičenosti zahtevanih poviškov, ki so že v besedilu novih tarifov utemeljeni. S temi poviški se visokost predvojnih plač ni dosežena. — Odbor.

== Pogreb kapetana Tokića, ki se je ustrelil, kakor smo pred kratkim poročali, se je vršil v petek popoldne. Udeležilo se ga je mnogo vojaštva in civilnega prebivalstva. Tokić se je šele pred kratkim poročil v Mariboru.

== Mariborska porota. V petek se je zagovarjal pred poroto 22letni Janez Kmetec, ki je dne 27. avgusta brez povoda napadel z nekim tovarišem Antona Cranska in ga zabodel v desno stran prsi. Cransak je čez dva dni umrl; pred smrtjo je še izpovedal, da ga je zabodel Kmetec. Poročniki so potrdili vprašanje glede uboja, naker je bil Kmetec obsojen na 4 leta težke ječe. — V soboto so sedeli na zatožni klopi že oženjeni graničar Simon Britvin iz Rusije in delavka Liza Tomažič s svojo 26letno hčerjo Marijo. Britvin je obtožen umora, obe Tomažičevi pa sokrivde umora. Obtoženi Britvin, zelo postaven mož, je imel namreč ljubezensko razmerje z Marijo Tomažičevo. Ravno tako je imela Tomažičeva razmerje s posestnikom Germutom, pri katerem je Britvin stanoval. Marija Tomažičeva je trdila, da je Germut oče deteta, ki pa je menda zanosila z Britvinom. Ta je tudi sovražil Germuta, ker ga je slednji ovadil, da mu je ukradel nekaj denarja. V noči 18. julija je bil Germut ustreljen, ko se je vračal z obiska pri Tomažičevih. Sum je padel na Britvina in pa na obe Tomažičevi. Vendar se je razprava preložila, da se izvrše še nekatere poizvedbe. Vsi trije so pridržani v zaporu. Nato se je zagovarjal Josip Lanjšček tudi radi uboja. 3. novembra zvečer so se vračali Gorca, Fliser in Lanjšček ter Verena Trplen domov iz Andrejevcev, kjer so pri Lipiču kopali krompir. Ker so pri delu nekoliko pili, so bili prav dobre volje, toda ne vinjeni. Med potjo so se za kratek čas prerivali semintja. Pri tem so vsi trije fantje padli. Ker sta Gorca in Fliser vstala in šla naprej, je smatral Lanjšček, da se iz njega norčujeta, je napadel Gorco in ga tako udaril z motiko po glavi, da je Gorca kmalu nato umrl. Pri razpravi se je zagovarjal s tem, da ga je najprvo udaril Gorca in šele tedaj je on zamahnil po njem. Ker so si izpovedbe priče Fliserja, ki je bil pri uboju navzoč, nasprotovale, je bila razprava preložena.

Celje.

== Rojstni dan kralja Aleksandra se je v Celju praznoval s slovesno službo božjo v farni cerkvi, kateri so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Šole so ta dan praznoval s šolskimi mašami v soboto 16. t. m. Vladni svetnik dr. Žužek je na okrajnem glavarstvu do 11. ure popoldne sprejemal čestitke. Mesto je bilo odeto v zastave.

== Protestni shod hišnih posestnikov v Celju. Društvo hišnih posestnikov v Celju je v soboto 16. t. m. zvečer sklicalo protestni shod v hotel »Pri pošti«. Shod je bil dobro obiskan. Predsednik društva hišnih posestnikov Frelj iz Ljubljane je podal glavni referat o nameravanih novih davkih in novemu stanovanjskemu pravilniku. Hišni posestniki pravijo, da je to zanje nesprejemljivo. Hišni posestnik Berna je zahteval, da bi izhajalo glasilo hišnih posestnikov tudi v nemškem jeziku. G. Rebek ga je stvarno zavrnil. Med drugimi je govoril še g. Janič o občinskih davkih. Debatiralo se je še o drugih stvareh, naker je bil shod zaključen.

== Falska elektrika. Fundamenti za daljnovod falske elektrike so do Celja že dograjeni. Glavni transformator za pretvarjanje visokonapetega toka se ne bo zgradil pri Celju, kakor je bilo prvotno namenjeno, temveč pri Laškem, ker teren proti Trbovljam vsled premočnejših geoloških formacij ni sposoben za zgradbo daljnovoda z visoko napetostjo. Falska družba je pogodbeno zavezana dograditi daljnovod Fala v Trbovlje do meseca oktobra 1923.

== Trgovine v Celju bodo odprte v nedeljo pred Božičem 24. dec. in ne kakor je bilo to pomotoma javljeno od gremija za nedeljo 17. decembra.

== Mestno gledališče. Danes v torek dne 19. dec. ob 20. uri pravišnja mladinska igra z godbo in petjem v štirih dejanjih »Krojaček-junaček«. — Igra se jutri v sredo ponavlja.

== Občinski svet celjski bo v eni prihodnjih sej razpravljal o preureditvi vojne barake na Sp. Lanovžu v stanovanja. Stroški so proračunani na 4.000.000 K.

== Kap je zadela kapucina p. Rudolfa minulo nedeljo, ko je mislil iti pridigovat na prižnico.

== Novo zajtrkovalnico in delikatesno trgovino urejuje v Aleksandrovi ulici g. J. Plahuta v prostorih, kjer je dozdaj imel špecerijsko trgovino.

== Hotel pri »Kroni« na ljubljanski cesti sta prevzela J. in Iva ... zjak.

Gledališče in glasba.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Dec. 19. torek zaprto.
Dec. 20. sredo »Živi mrtvec«. Red E
Dec. 21. četrtek »Kralj na Betajnovski«. B
Dec. 22. petek »Svatba Krečinskega«. E
Dec. 23. sob. »Idiot«. Zač. ob pol 8. C
Dec. 24. nedelja zaprto.

Opera:

Dec. 19. torek zaprto.
Dec. 20. sredo »Mefistofeles«. Izven.
Dec. 21. četrtek »Mefistofeles«. Red A.
Dec. 22. petek »Madame Butterfly«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. C.
Dec. 23. sobota »Sevski brivci«. D.
Dec. 24. nedelja zaprto.

Mefistofeles. V sredo, dne 20. XII. se vrši v opernem gledališču premijera znamenite opere »Mefistofeles«, katero je zložil in po I. in II. delu Goethevega Fausta spisal Arrigo Boito. Opera sestoji iz prologa, štirih dejanj z več izpremembami in epiloga. Margaretto poje gna. Zikova, Heleno gna. Thalerjeva, Marto in Pantalisa gna. Silligoleva, Fausta g. Šimenc, Mefistofeles g. Zathay, Wagnerja in Nereusa g. Bratuš. Dirigira in režira operni ravnatelj g. Rukavina.

Prireditve Glasbene Matice v Ljubljani povodno njene 50 letnice, zaključili danes v torek, 19. t. m. javna produkcija gojencev konservatorija Glasbene Matice. Začetek točno ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu.

Sporod produkcije gojencev konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani, ki se vrši danes v torek dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu je sledeči: 1. Schubert: Sonatine op. 137, št. 1 za gosli, igra Pfeifer Leon (šola prof. J. Šlaisa, IV. prip. razred); 2. a) Rubinstein: Blišči se rosa; b) Becker: Pomladni čas. Samospeva, poje Korenjak Olga (šola prof. Wistinghausen, II. r. viš. skup.); 3. Sitt: Andantino za gosli. Igra Jermol Albert (šola prof. Vedrala, II. r. niž. skup.); 4. a) Bachmaninov: Elegija, b) Bortkiewicz: Nevlihta, igra na klavirju Ravnik Anton (šola prof. J. Ravnika, II. r. viš. skup.); 5. Rachmaninov: a) Odločki iz A. Musse, b) Tu je krasno. Samospeva, poje Gaj Slava (šola prof. Wistinghausen, II. r. viš. skup.); 6. Viotti: Koncert za gosli, št. 23, igra Rupelj Karel (šola prof. J. Šlaisa, I. r. niž. kons. stop.); 7. Chopin: Balada v g-molu, igra na klavirju Potočnik Nilka (šola prof. J. Ravnika, II. r. viš. skup.); 8. a) Ravnik: V razkošni sreči, b) Weber: Arijia Maksa iz opere Carostelec, samospeva, poje Banovec Svetozar (šola prof. Sovilskega, I. r. viš. skup.); 9. a) Škerjanc: Vizija, b) Škerjanc: Jesenska pesem, c) Pavčić: Jenjica, samospevi, poje Saks Slavka (šola prof. Wistinghausen, II. r. viš. skup.); 10. Novak: Manfred, Balada za klavir, igra na klavirju Poženel Jadviga (šola prof. J. Ravnika, III. viš. skup.); 11. Weber: Trospev iz opere Carostelec. Pojo: Korenjak Olga, Kocuvan Franja, Banovec Svetozar (šola prof. Wistinghausen). Vstop prost, pobirajo se le prostovoljni prispevki za kritje stroškov, oziroma v dar Glasbeni Matici. Ravateljstvo vabi v prvi vrsti starše gojencev in pa ostalo glasbojubivo občinstvo, da posetijo to produkcijo. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Društvene vesti.

Narodna čitalnica v Sp. Šiški ima svoj redni občni zbor 26. decembra (sv. Štefan) ob 14. uri v čitalniški sobi z običajnim sporedom. — Odbor.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 20. decembra 1922 t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta šte. 12, pritično desno.

Sport in turiztika.

Občni zbor S. K. »Ilirije« se vrši v sredo dne 20. dec. t. l. ob 7. uri zvečer v verandi na Južnem kolodvoru in ne kot je bilo prvotno poročano v torek v dvorani I. N. A. D. »Jadrana«. — Tajnik L.

Prodaja po znatno znižanih cenah: zimsko perilo, pletene jopice, rokavice, nogavice itd.

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg šte. 19.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Hihitajoč je zapustil stari hišo ter se hitro podal v nočanje mesto.

Baron je ostal sam.

Udobno se je naslonil v kot naslonjača in spuščal dim svoje cigarete v kolobarčih proti stropu.

»Pravzaprav se imam zahvaliti za moj zapor prokletemu Jaku. Če bi njega ne bilo, se ta nesreča gotovo ne bi zgodila. In lepo Mary Jenkins ni je tudi pred nosom iztrgal ta neznanec. Naj li vse to mirno potrpim? Jaz, baron Hardy, da bi se ustrašil navadnega morilca deklet? Ne, maščujem se nad njim! Kar se ne posreči policiji, bo morda mogoče meni z mojimi bogastvi.«

Nenadoma se je vzravnil.

»Ha, česa sem se domislil? To je misel, ki je mogla priti samo iz podzemlja. Da, knez teme sam mi jo je vdahnil. Toda ta ideja je morda edina možnost, da se maščujem nad Jakom. In še več, kaznovana bo tudi zavrženka, ki mi je odpeljala lepo Elen Morris. Toda bojim se samo nečesa, na kar morem misliti le s strahom. In vendar moram storiti!«

Baron je bil v tem trenutku podoben demonu, ki se hoče vreči na ničesar slutečo žrtev. Oči so se mu svetile in njegovi suhi prsti so se tresli in iztegovali kakor kremplji, ki objemajo vrat žrtev.

»Da, storim, saj se mi ni treba bati izdajstva. Vsakdo bo zvrčal krivdo na Jaka in polzevedovanja po skrivnostnem možu se bodo vršila s tako silo, da ne uide svojim zasledovalcem.«

Baron je izgovoril poslednje besede tako glasno, da se je ustrašil zvoka lastnega glasu. Bojčče se je ozrl okoli, da-li ni prisoten kak prisluškovelec. Toda vse je ostalo tiho. Bil je popolnoma sam.

»Kmalu se mora zgoditi, kmalu, že jutrišnja noč in potem mi Jak ne bo več dolgo na potu. Ha, ko bi vedel, kdo je ta človek. Toda saj je vse eno, samo da se mi ga ni treba več bati. Kdo ve, če ne opazuje Clifforda, ker drugače bi mu Mary Jenkins vendar ne mogla izročiti pisma. Starec ima morda tudi prav, če meni, da se moram tudi sam varovati morilca deklet. — Pa, jaz se skrivnostnemu lopovu smejem. Kako dolgo bo še trpelo, da ga bodo vrgli v isto celico, kjer sem jaz prebil ono strašno noč in kjer bo sprejel skrivnostni človek svojo smrtno obsodbo!«

Uboja Jana.

Bilo je polnoč.

Globoko molčanje se je razprostiralo nad krasnim delom Londona, Westendom. Posebna tihoča pa je vladala v Bukovem drevoredu.

Nobenega znamenja, da bi se kak prebivalec bdel. Nikjer kakega svetlobnega žarka za zaklopnice visokih kristalnih oken.

Toda vendar je nekdo bdel v Hardyjevi hiši. To je bil gospodar sam, ki je sedel navidezno brezgibno v naslanjaču svoje spalnice. V sobi je bilo skoro popolnoma temno. Gorela je le ena, popolnoma zastrta nočna svetilka. Na baronovem obličju je bilo čitati temen sklep. Videlo se mu je, da je bil ta človek odločen za strašno dejanje, ki naj bi pogubilo dva človeka.

»Čas je! Polnoč je prešla in nočem še dalje odlašati. Zana bi omahoval? Saj sem se vendar trdno odločil, da se iznebidim blaznice, ki bi mi mogla zopet oprostiti kako dekle, ako mi jo Clifford privede. Ne, ona mora umreti!«

Baron se je dvignil in prižgal malo svetilko, čije svetlobo se je lahko potem zaklopke popolnoma zastrlo. Nato je ogrnil sukno in vzel navadno volneno odejo, ki jo je skrbno položil preko ruke.

Brezslišno je zapustil sobo, prekoračil dolg hodnik in se podal na neke stopnjice, ki so koncem hodnika vodile v gornje nadstropje. Nenadoma je presenečen obstal.

»Za vrata, ona še ne spi,« je dejal popolnoma zmeden, »čujem jo še peti.«

Zopet se je baron sklonil naprej, sedaj pa popolnoma tiho; previdno, da ni bilo slišati njegovih korakov. Pred majhnimi vrati je nenadoma postal.

Natančno je slišal dekljičji glas, ki je počasi in otožno pel staro škotsko melodijo. Bila je to stara škotska narodna pesem, pretresljive tožbe po poslednjemu nesrečnemu vladarju Karlu Stuartu, ki jo je pela Jana v sobi.

Baron se je postavil pred vrata.

»Vrata mi je zaprla, to vem,« je šepetal. »pa zdi se mi, da tudi spati ne more. Naj se vrnem, ne da bi kaj izvršil? Ne, tega ne storim, slabotno dekle bom vendar nadvladal!«

Pevkin glas je utihnil. Sedaj so se približevali lahki koraki vratom.

»Aha, pride,« je triumfiral baron, »tem bolje, prilika je ugodna.«

Tekoj na to so se odprla vrata in blaznica je stopila na prag.

»Kdo je tu?« je vprašala.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

80 VAGONOV suhih in nepol suhih bukovihi drv, nekaj vagonov tudi mešanih. Oddajo se v veliki in mali množini. Dalje tudi tesan in stavben les, 3 bencin-motorje 3-8-15 PH. Cena smerna. 958

DOLG, ČRN, popolnoma nov KOŽUH po nizki ceni. Kje, pove uprava lista.

KUPI:

DOBRO OHRANJENO ŽENSKO KOLO KUPIM. Naslov v upravi lista. 976

SLUŽBE:

SPRETNOST ZASTOPNIKI za Ljubljano se sprejmejo proti stalni plači in proviziji. Ponudbe na poštni predal 4. Ljubljana. 974

MLAD TRGOVSKI SLUGA za manufakturno trgovino se išče. Ponudbe pod: »Trgovski sluga« na upravo lista. 972

TRGOVSKI POMOČNIK, z večletno prakso vešč v manufakturni in specijalni stroki se sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe na Ivan Šumer, trgovina z mešanimi blagom v Soštanju. 970

ABSOLVENT abt. tečaja dober, knjigovodja, vešč slov., angl. in laške korespondence, išče primerne mesto pri industrijskem podjetju. Nastop takoj. Ponudbe pod »Mladost« na upravo lista. 944

RAZNO:

TRGOVSKI LOKAL v dobrodukem kraju na deželi se takoj odda vsled preselitve. Lokal je opremljen za mešano trgovino. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo lista pod »Lepa ugodnost 1923«. 969

MAKOVO SEME za potle nudi po nizki ceni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 975

SOBO prazno ali meblvano išče čez dan odsotna gosposka. Ponudbe na: Čuha & Jesih, Stari trg 1. 973

NAJLEPŠE IN NAJCE-NEJŠE BOŽIČNO DARI-LO za dame je damsko toaletna miza, mahagoni, s steklom in prvovrstnim ženskim ročnim delom. Prodaja jo Mihael Boštjančič, pri A. Baumgartner, trgovina pohištva, Celje, Gosposka ul. 30. 971

Stavbeno in portaino mizarstvo

Jožef Šenica, Ljubljana Dunajska cesta, za Bežigradom št. 6 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Oglašujte v Jugoslaviji!

Glavni urednik: Zorko Fakin. — Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Emil Adamič:

16

jugoslov. narodnih pesmi

I. del (moški zbori) 10 Din.
II. del (meš. zbori) 12 Din.

Pevski zbori, naročite to krasno zbirko naših narodnih pesmi, ki so povsod, kjer so jih doslej izvajali, sijajno uspele. Dobe se v vseh knjižarnah, ali direktno pri založništvu:

„Zvezna knjigarna“, Ljubljana, Marijin trg 8.

Slamo za krmo

v otepih in v balah na vagone nudi

Mavro Löbl i sin, Čakovac.

Lovski blagor.

Od 16. t. m. naprej je v moji restavraciji otvorenja, na novo opremljena

lovska soba

ki je izvršena po načrtih in lastnih umetniških slikah našega domačega umetnika in poznanega lovca g. P. Zmitka, na razpolago vsem lovcom, ki žele uživati v mestu gozdno-lovsko razpoloženje.

Peter Košak, restavracija, Krekov trg 11.

Praktična darila za Božič!

Fino perilo za dame in gospode, žepne rute, namizne garniture, kompletne opreme za neveste, dobite najceneje pri trvdki

H. ŠARC, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5.

Blago

za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje itd. priporoča trvdka A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug Ljubljana, Boborčeva ul. 20. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

naznanja svojim vlagateljem, da bo obrestovala s 1. januarjem 1. 1923.

vloge po

5%.

Divjačino,

jelene, srne, zajce, jerebice, fazane, divje koze, kljunače itd. kupuje vsako množino in plača po najboljših cenah.

E. Vajda, izvoz divjačine in perutnine ČAKOVAC, MEDJIMURJE.

Brzjavlj: VAJDA, Čakovac. Telefon interurban št. 59.

Za Božič! Za Novo leto!

Najprimernejše, pa tudi najcenejše darilo je

dobra, lepa knjiga.

Zahtevajte seznam in cenik knjig založbe „Zvezna knjigarna“, Ljubljana,

Marijin trg št. 8.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj!

Prodaja polnojarmenika,

rabljenega, a v jako dobrem stanju. — Proda se radi nabave specijalnega polnojarmenika, 700 mm z 2 blokvozovoma franko vagon

Alojz Plansteiner, Sv. Jurij ob juž. železnici.

NAZNANILO!

Lovro Pičman

stavbeno in galanterijsko kleparstvo in vodovodna inštalacija Ljubljana.

Naznanjam cenj. naročnikom, da sem se vsled podiranja delavniških prostorov v Kolodvorski ulici 39 preselil začasno v Streliško ulico 29 ter se najljubše priporočam za nadaljna naročila.

Založba klavirjev in pianinov

najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stengl itd. Tudi na obroke.

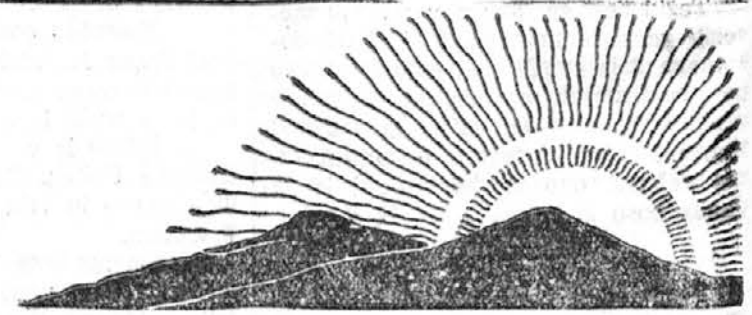
Jerica HUBAD, roj. Dolenc Ljubljana Hlišerjeva ulica 5.

„Zločin v Orcivalu“

roman E. GABORIAU

Je izšel v knjigi. — Cena br. Din 18.—

Zvezna knjigarna, Ljubljana Marijin trg 8.

„SVITANJE“

IZVIRNI ZGODOVINSKI ROMAN IZ NAPOLEONOVE DOBE. SPISAL FR.

GOVEKAR; 5 ILUSTRACIJ;

NAPOLEON, VODNIK,

ZOIS, MURAT,

BERNADOTTE.

CENA 25 IN 30 DINARJEV.

„ZVEZNA KNJIGARNA“

WOLFOVA UL. 1 LJUBLJANA. MARIJIN TRG 8

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani

Izdala »Jugoslov. novinsko d. d.«